ОСИГУРИТЕЛЕН ДОХОД И ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ ЗА МОРСКИТЕ ЛИЦА

Доходът, сроковете и начинът за внасяне на здравноосигурителни вноски за ***морските лица*** **е определен в** чл. 40, ал. 1, т. 2а от ***Закона за здравното осигуряване*** (ЗЗО).

Съгласно §1, т. 23 от допълнителната разпоредба на ЗЗО „морско лице“ е физическо лице по смисъла на ***Кодекса за социално осигуряване*** (КСО).
Според легалната дефиниция, въведена с §1, т. 5а от ДР на КСО, *"Морско лице" е физическо лице, което заема длъжност по трудово правоотношение като член на екипажа на морски кораб, вписан в регистъра на корабите на държава-член на Европейския съюз, независимо дали се намира на брега или на борда на кораба, притежава свидетелство за правоспособност и свидетелство за допълнителна и/или специална подготовка, придобито по реда на наредбата по чл. 87, ал. 1 от* ***Кодекса на търговското корабоплаване****".*

Съгласно чл. 40, ал. 1, т. 2а от ЗЗО *морските лица се осигуряват изцяло за своя сметка върху избрания месечен осигурителен доход по чл. 4а, ал. 1 от* КСО*, като не определят окончателен размер на осигурителния доход за доходите от трудово правоотношение като морски лица; вносната се удържа и внася от работодателя на лицата по реда на чл. 4а, ал. 7 от* КСО.

морски лица

<u>доход, върху който се внасят вноските</u>:

върху избран месечен осигурителен доход между минималния и максималния размер на осигурителния доход за самоосигуряващите се лица, определен със ***Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване*** за съответната година

<u>размер и разпределение на вноските:</u>

вноските са в размер, определен в ЗБНЗОК за съответната година (до влизане в сила на ЗБНЗОК за 2026 г. - 8 на сто) - изцяло за сметка на морското лице.

<u>срок за внасяне на вноските:</u>

в срока по чл. 4а, ал. 7 от КСО - до 25-о число на месеца, следващ месеца, през който е положен трудът

ОСИГУРИТЕЛЕН ДОХОД И ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ ЗА МОРСКИТЕ ЛИЦА

Морските лица не са самоосигуряващи се по смисъла на КСО, но осигурителният им доход е обвързан с минималния месечен размер на осигурителния доход за самоосигуряващите се лица, определен в ЗБДОО за съответната година – 550,66 евро (1077 лв.) до влизане в сила на ЗБДОО за 2026 г.

Здравноосигурителните вноски за морските лица се удържат и внасят по реда на чл. 4а, ал. 7 от КСО от работодателя до 25-о число на месеца, следващ месеца, през който е положен трудът.

Съгласно чл. 11(4) от Регламент (ЕО) №883/2004 трудова дейност, обичайно осъществявана на борда на морски плавателен съд под флага на държава членка се счита за извършвана в тази държава членка. Въпреки това, лице, нает на борда на плавателен съд под флага на държава членка и получаващо възнаграждение за тази дейност от предприятие или лице, чието седалище или място на дейност се намира в друга държава членка, е подчинено на законодателството на последната държава членка, ако то пребивава в тази държава. Предприятието или лицето, което изплаща възнаграждението се счита за работодател за целите на посоченото законодателство.
Лицата, които извършват трудова дейност на територията на една държава членка са подчинени на законодателството на тази държава (основание чл. 11(3)(а) от Регламент (ЕО) №883/2004).
Регламент (ЕО) №883/2004 има пряко действие и се прилага с приоритет пред българското осигурително законодателство в случай на противоречия.

Здравноосигурителните вноски за морските лица за периодите на временна неработоспособност поради болест, бременност и раждане, в отпуск за отглеждане на дете до 2-годишна възраст по реда на чл. 164, ал. 1 и 3 от КТ, отпуск при осиновяване на дете до 5-годишна възраст по реда на чл. 164б, ал. 1 и 5 от КТ и отпуск за отглеждане на дете до 8-годишна възраст от бащата (осиновителя) по реда на чл. 164в от КТ (включително за периодите по чл. 40, ал. 1, т. 5 от КСО) са изцяло за тяхна сметка и се внасят от работодателя върху минималния месечен размер на осигурителния доход за самоосигуряващите се лица, определен в ЗБДОО за съответната година – 550,66 евро (1077 лв.) до влизане в сила на ЗБДОО за 2026 г. За периодите на временна неработоспособност поради болест, бременност и раждане, в отпуск за отглеждане на дете до 2-годишна възраст по реда на чл. 164, ал. 1 и 3 от КТ, отпуск при осиновяване на дете до 5-годишна възраст по реда на чл. 164б, ал. 1 и 5 от КТ и отпуск за отглеждане на дете до 8-годишна възраст от бащата (осиновителя) по реда на чл. 164в от КТ, здравноосигурителните вноски за лицата, които се **осигуряват за своя сметка**, са в размер 4,8 на сто (60% от 8 на сто) и се внасят до 25-о число на месеца, следващ месеца, за който се отнасят, върху минималния месечен размер на осигурителния доход за самоосигуряващите се лица (основание чл. 40, ал. 1, т. 5 от ЗЗО).

ОСИГУРИТЕЛЕН ДОХОД И ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНИ ВНОСКИ ЗА МОРСКИТЕ ЛИЦА

Задължителни здравноосигурителни вноски за периодите на неплатен отпуск се дължат по реда на чл. 40, ал. 1, т. 1, буква „б" от ЗЗО. Тази разпоредба се прилага само в случаите, в които лицата не подлежат на осигуряване на друго основание.
Морските лица подлежат на осигуряване на основание чл. 40, ал. 1, т. 2а от ЗЗО - изцяло за своя сметка върху избрания месечен осигурителен доход по чл. 4а, ал. 1 от КСО.
Следователно за периодите на неплатен отпуск задължителните здравноосигурителни вноски за морските лица се определят по реда на чл. 40, ал. 1, [illegible] ЗЗО.

Здравноосигурителните вноски за морските лица, които получават доходи на различни основания, се внасят върху сбора от осигурителните доходи и в предвидените за тях срокове по следния ред:

1. Пенсии от държавното обществено осигуряване (без добавките към тях) и/или от професионален пенсионен фонд;

2. Доходи от дейности на лицата съгласно последователността, посочена в чл. 4, ал. 1 и 10 от КСО;

3. Доходи от обезщетения, изплащани по КТ или по специални закони, върху които се дължат осигурителни вноски;

4. Осигурителен доход като морски лица;

5. Осигурителен доход като еднолични търговци, собственици или съдружници в търговски или в неперсонифицирани дружества, лица, които се облагат по реда на чл. 26, ал. 7 от ЗДДФЛ, упражняващи свободна професия и/или занаятчийска дейност, регистрирани земеделски стопани и тютюнопроизводители;

6. Доходи за работа без трудово правоотношение.